

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет іноземних мов

Кафедра англійської філології

Силабус навчальної дисципліни

ТЕОРЕТИЧНИЙ КУРС ДРУГОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
(перший (бакалаврський); другий (магістерський); третій (освітньо-науковий))

Освітньо-професійна програма «Середня освіта (німецька мова і література)»

Спеціальність 014 «Середня освіта (за предметними спеціалізаціями)»

Спеціалізація 014.022 «Німецька мова і література»

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 29 серпня 2022 р.

м. Івано-Франківськ – 2022

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Загальнотеоретичний курс другої іноземної мови
Викладач (-і)	Бистров Яків Володимирович
Контактний телефон викладача	+380677046841
Е-mail викладача	yakiv.bystrov@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний / Заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	Згідно з розкладом консультацій (або на платформі GoogleMeet за покликанням: meet.google.com/mmh-xdke-tvi)
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Загальнотеоретичний курс другої іноземної мови має на меті забезпечити студентів знаннями з основних розділів теорії сучасної англійської мови, зокрема лексикології і граматики (морфології і синтаксису). Оскільки англійська мова для студентів є другою іноземною, вони мають можливість зіставити наукові підходи до рідної та іноземної мов. Зміст дисципліни охоплює основні концепції і теорії дослідження англійської мови як іноземної, специфіку фахової термінології, методи дослідження явищ сучасної англійської мови, аналіз сучасних поглядів на дискусійні мовознавчі проблеми (проблема значення слова, омонімію і полісемію, категорії числа та відмінка, проблема роду, різні погляди щодо дієслівних категорій, комунікативні і структурні типи речення). Зазначений курс спрямований на розвиток здатності студентів самостійно набувати і удосконалювати знання та вміння через пошук, читання і реферування англійськомовної наукової літератури.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p><u>Метою</u> вивчення курсу є забезпечення студентів знаннями теорії англійської мови і необхідним мінімумом англійськомовної фахової термінології з основних галузей мовознавства для подальшого викладання англійської мови і проведення наукових досліджень.</p>	
4. Програмні компетентності	
<p><u>Інтегральна компетентність</u>: Здатність особи розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузях освіти, навчання німецької мови та зарубіжної літератури, другої іноземної мови (англійської) в процесі професійної діяльності або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій і методів психолого-педагогічних та філологічних наук і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</p> <p><u>Загальні компетентності</u>:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Соціальна компетентність: Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування рідною та іноземними мовами з представниками інших професійних груп різного рівня. ✓ Дослідницька компетентність: Здатність до абстрактного мислення, пошуку, опрацювання, аналізу та синтезу інформації з різних джерел та проведення досліджень на належному рівні, дотримуючись принципів академічної доброчесності. <p><u>Фахові компетентності</u>:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Мовно-комунікативна компетентність: Здатність дотримуватися сучасних норм іноземної мови в усному та писемному спілкуванні, зокрема у професійному колі; застосовувати знання про іноземну мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні та практичні вміння з іноземної мови у навчальній і професійній діяльності; забезпечувати навчання учнів іноземній мові, формувати і розвивати 	

мовно-комунікативні уміння та навички учнів, зокрема іншомовну комунікативну та міжкультурну компетентності; здатність забезпечувати здобуття учнями освіти державною мовою.

- ✓ Предметно-методична компетентність: Здатність моделювати зміст навчання іноземної мови та зарубіжної літератури відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів; формувати та розвивати в учнів ключові компетентності та уміння, спільні для всіх компетентностей; здійснювати інтегроване навчання учнів; добирати і використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання, виховання і розвитку учнів; розвивати в учнів критичне мислення; здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу; формувати ціннісні ставлення в учнів.
- ✓ Інформаційно-цифрова компетентність: Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності; здатність ефективно використовувати наявні та створювати (за потреби) нові електронні (цифрові) освітні ресурси; використовувати цифрові технології в освітньому процесі.
- ✓ Інноваційна компетентність: Здатність застосовувати наукові методи пізнання в освітньому процесі; використовувати інновації у професійній діяльності; застосовувати різноманітні підходи до розв'язання проблем у педагогічній діяльності.

5. Програмні результати навчання

- ✓ Здійснювати усну та письмову комунікацію державною та іноземною мовами з учнями, колегами, представниками інших професійних груп, культур і релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо для вирішення завдань у навчальній, позанавчальній і професійній діяльності.
- ✓ Знати норми української та іноземної літературної мови, принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів; вміти аналізувати структурні одиниці української та іноземної мови, визначати їхню взаємодію; характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють; застосовувати ці знання і вміння у професійній діяльності вчителя іноземної мови та зарубіжної літератури.
- ✓ Знати й розуміти систему мови, культуру країни, мова якої вивчається, функціональні особливості, стратегії комунікації, мовні та позамовні засоби виразності мовлення; вміти застосовувати ці знання для формування в учнів здатності до взаєморозуміння, міжособистісної взаємодії у навчальній і позанавчальній діяльності.
- ✓ Вільно володіти іноземною мовою в усній і письмовій формах, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування для розв'язання комунікативних завдань у життєвих ситуаціях, навчальній, науково-дослідницькій, професійній діяльності та розвитку іншомовної комунікативної і міжкультурної компетентностей в учнів.
- ✓ Застосовувати міжпредметні зв'язки та інтеграцію змісту різних освітніх галузей, навчальних предметів (інтегрованих курсів); використовувати мовний, мовленнєвий та культурний досвід учнів під час підготовки та проведення навчальних занять для формування в них розуміння природних зв'язків різних процесів, уміння вирішувати практичні завдання, що вимагають синтезу знань з різних освітніх галузей, розвитку системного мислення.
- ✓ Ефективно працювати з інформацією: збирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, впорядковувати, класифікувати, систематизувати, критично оцінювати, аналізувати й інтерпретувати її та застосовувати дані, дотримуючись норм академічної доброчесності.

✓ Критично осмислювати основні теорії, принципи, методи, поняття та концепції обраної освітньої спеціальності/спеціалізації, уміти застосовувати їх для організації процесу навчання, виховання і розвитку учнів, формування в них уявлень про навчальний предмет на основі сучасних наукових досягнень.				
6. Організація навчання				
Обсяг навчальної дисципліни				
Вид заняття		Загальна кількість годин		
лекції		20		
практичні заняття		10		
самостійна робота		60		
Ознаки навчальної дисципліни				
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий	
7	035 Філологія	4	Н	
Тематика навчальної дисципліни				
Тема		кількість год.		
		лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Лексикологія як розділ мовознавства. Етимологічна характеристика словникового складу англійської мови. 1. Власномовна лексика. 2. Запозичення в англійській мові з інших мов. Джерела запозичень. 3. Асиміляції іншомовної лексики. Типи асимільованих слів. 4. Кальки. Етимологічні дублети.		4	2	5
Тема 2. Словотвір англійської мови. 1. Слово і морфема. Основні типи морфем. Аломорфи. 2. Головні (продуктивні типи словотвору (афіксація, словоскладання, конверсія, скорочення слів). Акроніми. 3. Другорядні типи словотвору.		2	2	10
Тема 3. Омонімія і синонімія англійської мови. 1. Класифікація омонімів. 2. Джерела і шляхи утворення омонімів. 3. Синонімія англійської мови. Поняття синонімічної домінанти. 4. Класифікація синонімів. 5. Джерела синонімії.		2	2	5
Тема 4. Граматика як розділ мовознавства. Граматична будова як основа системності у мові. 1. Основні розділи граматики. 2. Морфологічна структура слова. 3. Граматичне значення. Граматична категорія. 4. Граматичні класи слів. Критерії виділення частин мови. 5. Класифікації частин мови.		4	1	5
Тема 5. Іменник. Прикметник. Дієслово. 1. Класифікація іменників. Категорія числа. Категорія відмінка. Проблема роду в англійській мові. 2. Граматичне значення прикметника. Семантико-граматичні підкласи прикметників. Синтаксичні функції прикметника. 3. Граматичне значення дієслова. Семантико-граматичні групи дієслів. Граматичні категорії дієслова.		2	1	5

Тема 6. Безособові форми дієслова. 1. Інфінітив (граматичні категорії, синтаксичні функції). 2. Граматичні категорії та синтаксичні функції герундія. 3. Дієприкметник теперішнього часу. 4. Дієприкметник минулого часу.	2	2	10
Тема 7. Просте речення. 1. Поняття предикативної лінії простого речення. 2. Елементарне речення. 3. Класифікація простих речень. 4. Конституентний аналіз речення. Частини речення (головні та другорядні).	2		10
Тема 8. Складне речення. 1. Складносурядні речення. 2. Складнопідрядні речення.	2		10
ЗАГ.:	20	10	60
7. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в університеті. Види контролю: поточний (усне/письмове опитування на лекційному/практичному занятті); підсумковий (перевірка письмового індивідуального завдання; тест у системі дистанційного навчання). Система оцінювання навчальної дисципліни складається з таких компонентів: 1. Аудиторна робота (40 % включає активну участь під час лекційних і практичних занять; виконання завдань на самостійне опрацювання). 2. Підсумковий тест – 10%. 3. Письмовий екзамен (50% від загальної кількості балів).		
Вимоги до письмових робіт	Передбачене одне письмове підсумкове тестування (тест формату «множинний вибір») на платформі d-learn.pnu.edu.ua, яке охоплює 50 завдань (максимальна кількість балів – 10).		
Практичні заняття	Знання студента оцінюються як з теоретичної, так і з практичної підготовки відповідно до національної шкали за такими критеріями: «відмінно» – здобувач освіти міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок; «добре» – здобувач освіти добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного матеріалу; «задовільно» – здобувач освіти в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю;		

	<p>«незадовільно» – здобувач освіти не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані.</p>
<p>Підсумковий контроль</p>	<p>Форма підсумкового контролю – екзамен. Форма здачі – комбінована. Здобувачеві пропонується екзаменаційний білет із трьох завдань – двох теоретичних питань (30 балів) і одного практичного завдання (20 балів). Максимальна кількість балів за екзамен – 50 балів.</p> <p><u>Зразок питань білета і розподіл балів за завдання:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Теоретичне питання. Types of semantic changes. Elevation of meaning. – 15 балів.</i> 2. <i>Теоретичне питання. Classifications of phraseological units. – 15 балів</i> 3. <i>Практичне питання. Comment on the formation of the lexical items. – 20 балів</i> <p><u>Критерії оцінювання питань екзаменаційного білета</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Теоретичне питання (15 балів): Застосовуються описані вище критерії оцінювання відповідно до національної шкали із використанням коефіцієнта 3. 2. Теоретичне питання (15 балів): Застосовуються описані вище критерії оцінювання відповідно до національної шкали із використанням коефіцієнта 3. 3. Практичне питання (20 балів): Застосовуються описані вище критерії оцінювання відповідно до національної шкали із використанням коефіцієнта 4.
<p>8. Політика навчальної дисципліни</p>	
<p>Загальна максимальна сума балів, яка присвоюється студентові/студентці за курс, становить 100 балів, яка є сумою балів за виконання тематичних тестувань і передбачає отримання рейтингової підсумкової оцінки (максимум 100 балів, мінімум 50 балів). При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується присутність студента/студентки на лекційних та практичних заняттях, активність під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування та виконання письмових та індивідуальних завдань; списування та плагіат, а також результати відпрацювання занять, пропущених з поважної причини.</p> <p><u>Академічна доброчесність:</u></p> <p>Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету. Ознайомитися з «Положенням про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (Редакція 2)» можна за покликанням: https://pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/2023/04/nova-redaktsiia-polozhennia-pro-zarobihannia-akademichnomuplahiatu.pdf. Студент зобов'язаний неухильно дотримуватися норм академічної доброчесності, правил внутрішнього розпорядку навчального закладу, інших видів політики, передбаченої нормативними документами, що регулюють освітній процес у ЗВО. У випадку порушення норм академічної доброчесності під час виконання завдань поточного чи підсумкового контролю, студент отримає «0» балів. Повторна невідповідна поведінка під час заняття/виду контролю може призвести до відрахування здобувача вищої освіти «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти». Ознайомитися із положенням можна за покликанням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні_документи/polozhenja/</p> <p><u>Відвідування занять:</u></p>	

Студент зобов'язаний вчасно приходити на заняття. Він може бути недопущений до заняття у разі спізнення без вагомої на те причини. Студент має брати активну участь в обговоренні питань, які розглядаються під час лекційних і практичних занять; заохочується висловлювання власної думки. Здобувач вищої освіти має бути толерантним у спілкуванні з викладачем та іншими студентами, зокрема під час обговорення дискусійних питань на заняттях. Студент може відпрацювати пропущене з поважної причини заняття чи вид контролю.

Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, опрацьовують матеріал самостійно з обов'язковим проходженням усіх тестувань в системі дистанційного навчання d-learn та виконанням письмових завдань відповідно до індивідуального графіку навчання, складеного та погодженого з викладачем на початку семестру. Умови навчання за індивідуальним графіком регламентуються «Положенням про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2022/11/polozhennia-proindivid.-grafik.pdf>.

Студенти, які не добрали 50 балів за відомістю №1, мають право перескласти іспит за відомістю №2. На консультаціях викладача студенти мають можливість отримати роз'яснення питань, з якими виникли труднощі у процесі підготовки до практичних занять та при виконанні письмових робіт. У разі отримання незадовільної оцінки з навчальної дисципліни за талоном №3, студенти користуються правом повторного її вивчення, що регламентовано «Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS (Редакція 3)», ознайомитися з яким можна за покликанням: <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/povtorne-vuvchenniadustzuplin.pdf>

Неформальна освіта:

Порядок перезарахування результатів неформальної освіти в межах курсу (наприклад, результати проходження курсів на платформах Coursera, Udemy, тощо, наявність сертифікатів, які підтверджують проходження відповідних професійних курсів/тренінгів, тощо) регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

Зарахування результатів неформальної освіти відбувається шляхом проходження онлайн курсів, які стосуються змісту навчальної дисципліни.

Наприкінці курсу студенти мають можливість надати відгуки та пропозиції щодо якості викладання дисципліни на сайті <https://d-learn.pnu.edu.ua>

9. Рекомендована література

1. Верба Л.Г. Порівняльна лексикологія англійської та української мов. Вінниця: Нова книга, 2003.
2. Мостовий М.І. Лексикологія англійської мови. Харків: Основа, 1993.
3. Харитонов І.А. Теоретична граматики сучасної англійської мови. Тернопіль: Навчальна книга, 2007.
4. Alexeyeva I. Theoretical Grammar Course of Modern English. Вінниця: Нова Книга, 2007.
5. Andreichuk N.I., Babeliuk O.A. Contrastive Lexicology of English and Ukrainian Languages: Theory and Practice: Textbook. Kherson: Publishing House "Helvetica", 2019.
6. Bystrov Y., Petryna O., Matton M. Double Negation in English and Ukrainian: a View from Cognitive Linguistics and a SLA Context. *Studies about Languages*. Vol. 33. 2018. P. 17-32. <http://lib.pnu.edu.ua:8080/handle/123456789/3608>
7. Pienko O. L. English Lexicology: tutorial. Kharkiv: Publishing House I. Ivanchenka, 2020.

https://eprints.kname.edu.ua/55768/1/1_ENGLISH%20LEXICOLOGY%20A%20185.pdf

8. Karamysheva I.D. Contrastive Grammar of English and Ukrainian Languages: textbook. (3rd ed., revised). Vinnytsia: Nova Knyha Publishers, 2017.
9. Lipka, L. An outline of English lexicology: lexical structure, word semantics, and word-formation. 2. ed. Tübingen: Niemeyer, 1992. <https://core.ac.uk/download/pdf/12165963.pdf>
10. Valeika L., Buitkienė J. An Introductory Course in Theoretical English Grammar. Vilnius: Vilnius Pedagogical University, 2003. https://viem.at.ua/_ld/0/46_AnIntroductoryC.pdf

Додаткова:

11. Коваленко Г.М. Lexicology of the English Language. Київ: Освіта України, 2011.
12. Booij G. The Grammar of Words. An Introduction to Linguistic Morphology. Oxford University Press, 2007.
13. Collins P. and Hollo C. English Grammar. An introduction. Second edition. Palgrave Macmillan, 2010.
14. Griffiths P. An Introduction to English Semantics and Pragmatics. Edinburgh University Press, 2006.
15. Huddleston R., Pullum G.K. A Student's Introduction to English Grammar. Cambridge University Press, 2005.
16. Jackson H. & Zé Amvela E. Words, Meaning and Vocabulary. An Introduction to Modern English Lexicology. New York: Continuum, 2007.
17. Katamba F. English Words. Structure, History, Usage. 2nd ed. Routledge, 2005.
18. Lappin S. & Fox C. (eds.) The Handbook of Contemporary Semantic Theory. Second Edition. John Wiley & Sons, Inc., 2015.
19. Parrott M. Grammar for English Language Teachers. Cambridge University Press, 2000.
20. Potiatynyk U. All About Words. An Introduction to Modern English Lexicology 1: навчально-методичний посібник. Львів: ПАІС, 2014.
21. Plag I., Braun M. et al. Introduction to Linguistics. Second revised edition. Mouton de Gruyter, 2009.
22. Yule G. The Study of Language. Fourth ed. Cambridge University Press, 2010.
23. Zimmermann T.E., Sternefeld W. Introduction to Semantics. An Essential Guide to the Composition of Meaning. Berlin/Boston: Walter de Gruyter GmbH, 2013.
24. Glossary of grammatical terms used in English Grammar: Theory and Use (2nd edition) by Hilde Hasselgård, Per Lysvag, Stig Johansson [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://folk.uio.no/hasselg/terms.html>
25. Theoretical Grammar by [Richard Nordquist](https://www.thoughtco.com/theoretical-grammar-1692541) [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.thoughtco.com/theoretical-grammar-1692541>
26. Zimmermann T.E., Sternefeld W. Introduction to Semantics. Berlin/Boston: Walter de Gruyter GmbH, 2013.

Викладач Бистров Я.В., професор кафедри англійської філології